

Ի Ս Գ Ա Լ Ի Մ Ա Հ

ԱԶՆՈՒ ԱԶԱՐՄ ԵՒ ԲԱՐՁՐԱՊԱՏԻ ԻՇԽԱՆԱՊԵՏԻ

Յ Ե Կ Ո Ր Ե Յ Չ Լ Լ Կ Պ Ի Ո Յ Տ Ի Ի Ք Ե Ա Ն

ՈՍՏԻԿԱՆԻ ԱՐԳՈՒՆԻ ԴՐԱՄԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ

Ե Ի

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆԻ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԱՏԵՆԻՑ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՆԳՈՒՑԵԼՈՅ Ի ՎԻՉԵՆՑԱ ՔԱՂԱՔԻ ԻՏԱԼԻՈՅ Ի 16 (4) ՅՈՒԼԻՍԻ :

Լստուածային նախախնամութեան երկրպագելի կարգաւորութեանցը մարդուս միտքը ոչ երբէք կը հասնի, բայց սրտերնիս չկրնար չըզգալ այն կարգաւորութեանց մեծամեծ հետեւանքները . ուստի որ բանն որ մեզի մեծ պարգև կը համարինք՝ ուրախութեան արտասուօք կ'ընդունինք, և որ բանն որ յանդիմանութիւն կամ խրատ կը սեպենք՝ ցաւալից արտասուօք գլուխնիս անոր կը խոնարհեցընենք :

Մըջափ քիչ ժամանակի մէջ, ու ինչպէս սաստիկ կերպով աս երկու տեսակ արտասուքն ալ թափեցինք մենք մէկ Մնձի մը կենացը համար . . . Մ.Մ.Մ.

մէկ Մնձի մը կեանք էր, բայց մեծապատիւ Մքգատոհմի մը կենդանութիւնը անոր հետ հիւսուած էր . մէկ Մնձի մը կեանք էր, բայց ամբողջ ժողովրդեան մը մեծ պարծանք և ուրախութիւն էր . մէկ Մնձի մը կեանք էր, բայց մեծազօր (Թ)ագաւոր մը անոր պատուականութիւնը ճանչնալով՝ երկարու-
թեանն ալ փափաքող ու խնամածու էր :

Ինչպէս թնդաց ասոնց ամենուն սիրտը՝ երբոր լսեցին իրեն դժուարա-
բուժելի հիւանդութիւնը . ինչպէս հետը գնաց ասոնց ամենուն սիրտը՝ երբոր
առողջանալուն յուսովը ճամբայ դրին զինքը . և հիմա, ո՛վ դառն յիշատակ,
ինչպէս պիտի կտրրտի ամենուն սիրտը՝ երբոր լսեն թէ անդարձ է եղեր այն
ճանապարհորդութիւնը, երկնային հայրենիքն է եղեր այն պանդխտութեան
վախճանը, աչքերնէն հեռու պիտի լմընցընէ եղեր այն ցանկալի կեանքը՝
որուն վրայ այնչափ իրաւամբ ամէնքը կը դողային . . .

Ըսոնք մտածելով ալեկոծ սրտիւ, ահա հիմակուրնէ հարիւրաւոր անձանց
արտասուաց աղբիւրները այս սգատեսիլ տապանին վրայէն առ Մստուած կը
վերանան, և իր հայրական անքննելի տեսչութեանը՝ որդիական բայց ցա-
ւալից սրտիւ և համակամութեամբ իրենց երկրպագութիւնը կ'ընեն : Այս
ասոնք են Սխիթարեան ուխտիս միաբաններն ու աշակերտները, Սխիթա-
րեան ուխտիս՝ որ մեծապատիւ Նշխանին սիրովն ու պաշտպանութեամբը
յիրաւի կը պարծէր :

Բայց մեծագոյն պարծանք Սխիթարեան միաբանութեանս այն սեպուի, որ
գեղեցիկ վստահութեամբ կրնայ ըսել թէ աղէկ կը ճանչնար իւր հան-
գուցեալ բարերարին խոնարհամիտ ազնուութիւնը, հեռատես նրբամտու-
թիւնը, իմաստուն խոհականութիւնը, վեհանձն չափաւորութիւնը, լու-
սաւոր ազգասիրութիւնը, հաստատուն ուսումնասիրութիւնը, կիրթ ախոր-
ժակը, աննախանձ բարերարութիւնը, անդրդուելի աստուածաշտութիւ-
նը, և ուրիշ շատ բնական և բարոյական ձիրքերը, որոնց պսակ և լրումն կը
համարի այն մտերիմ սէրն ու ընտանութիւնը որ անջնջելի պիտի մնայ իր
մենաստանին մէջ, իր միաբանից երախտագէտ սրտին մէջ :

Ո՛հ . աս Սիաբանութիւնս չէր որ տարիով առաջ իր սիրելի և բարերար
Նշխանին հիւանդութիւնը միայն հեռուանց լսելով, ալեզարդ ծերերէն ին-
չուան դեռաբոյս պատանեակը՝ մանր ու խոշոր ձիթենեաց պէս աս տաճարիս
սեղանոյն չորս բոլորը շարուած՝ արտասուագին դիմեց առ Մստուած . լսեց
առողջանալուն աւետիսը, փառք տուաւ Մստուծոյ, ուրախակից եղաւ Ռա-
րերարին և Մքգիս : Ըն ատենը դեռ Սիաբանութեան մտքէն ալ չէր ան-
ցած՝ որ նոյն մեծապատիւ Նշխանը իւր աս խոնարհ բնակարանին մէջ հիւր-
ընկալելու բաղդը ունենայ, և այն՝ այնչափ գոհ սրտիւ, այնչափ հաճու-
թեամբ և սիրով, այնչափ առողջ մարմնով, այնչափ ընտանեկան քաղցրու-
թեամբ : Անեցաւ այն երջանիկ բաղդը, վայելեց այն անպատուելի ուրախու-

Թիւնը որ իր մտքէն չէր անցած . բայց աւանդ . աս ալ չէր անցած մտքէն ամենեւին՝ Թէ այսպիսի ուրախութեան սաստկութիւնը սաստկագոյն կսկիծով մը գրեթէ պիտի մոռցուի եղեր : Չէր կրնար բնաւ անցնիլ մտքէն Թէ իր Նշխանապետին ցանկալի կենդանութեան ժամանակը այնչափ սիրոյն ու բարեացը արժանի ըլլալէն ետքը , անոր ազնիւ հոգին գրեթէ իր գրկէն երկինք Թռցընէ , ու մարմնոյն յուղարկաւորութիւնը արտասուախառն օրհնութեամբ նախ ինքը կատարէ , ու ետքը ազնիւ Մզգատոհմին և սիրելի ազգակցացը անմխիթար ողբերուն յուղարկէ :

Ղնա ուրեմն , ո՛վ անգին յիշատակ , դարձիր ան գեղեցիկ հայրենիքդ ուր այնչափ սրտից սիրելի , այնչափ անհամար չրթանց Կովելի եղար կենդանութեանդ ժամանակը , և հոս լսած օրհնութիւններդ ու ընդունած արցունքներդ տար խառնէ անոնց հետ որ պիտի լսես և ընդունիս մեծէն ու պզտիկէն , ազգակցէն և օտարէն , և այն աղքատաց բազմութենէն՝ որոնց հայր էիր բարերար :

Իսկ դու , ո՛վ վսեմախոհ հոգի հանդուցեալ , որ բուն ճշմարիտ հայրենեացդ մէջ հիմակուրնէ կը վայելես անշուշտ Թագաւորին Թագաւորաց քեզի պատրաստած արքայութիւնը՝ ՚ի վարձ քու առաքինի և բարերար սրտիդ , դուն քու բնական ազնուութեամբդ ընդունէ աս ցաւագին արտասուալից սրտից բղխմունքն ալ այնու ակորժ հաճութեամբ՝ որով ուրախական մեր բանահիւսութիւնները ընդունեցար՝ երբոր քու չորս դիդ կը խայտայինք , ու անուշ նայուածքէդ և քաջալերական խօսքերէդ խրախոյս կ'առնէինք աս մեր ընթացքիս մէջ զօրանալու , և քու և մեր սիրելի ազգիս ըստ կարի և առաւել քան զկար օգտակար ըլլալու : Ո՛վ ազգասէր և ընտանեւէր հոգի , դուն որ ազգիս և ընտանեացդ ամենայն բարեացը համար հոգւով և մարմնով , մտքով և սրտով կը յոգնէիր , և անոնց երջանկութեանը այնչափ արիւթեամբ և մտադիւրութեամբ կ'աշխատէիր այն բարձր պաշտօններուն մէջ՝ որով մեծազօր տէրութիւնը գոհ սրտիւ պատուեր էր զքեզ , դու հիմա ևս առաւել վերին գթութիւնը հաճեցուր որ իւր ամենապահ աջը հովանի ըլլայ միշտ նոյն տէրութեան , ու նաև անոր խնամօքը՝ ազգիդ և ընտանեացդ , և քու տեղդ արժանապէս բռնողները անպակաս ըլլան՝ ինչպէս որ կը յուսանք և կ'աղօթենք մենք ալ միաբան , աս անցաւոր և վշտալից աշխարհիս մէջ ասկէ ուրիշ մխիթարութիւն չունենալով :

Հ . Գ . ԱՅՎ .

